

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 6 kwietnia 1984 r.

w sprawie zasad i trybu postępowania dyscyplinarnego w stosunku do radców prawnych i aplikantów radcowskich.

Na podstawie art. 74 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Postępowanie dyscyplinarne w sprawach o przewinienia dyscyplinarne radców prawnych i aplikantów radcowskich prowadzi się na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145), zwanej dalej „ustawą”, i niniejszego rozporządzenia.

2. Przepisy rozporządzenia dotyczące radców prawnych stosuje się odpowiednio do aplikantów radcowskich.

3. W zakresie nie uregulowanym przepisami niniejszego rozporządzenia stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego.

§ 2. Członkowie sądów dyscyplinarnych orzekają na podstawie swego przekonania opartego na swobodnej ocenie całokształtu dowodów, z uwzględnieniem okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego.

§ 3. 1. Sąd dyscyplinarny orzeka na rozprawie lub na posiedzeniu.

2. Rozstrzygnięcia sądu dyscyplinarnego zapadają w formie orzeczeń lub postanowień. Orzeczenie może być wydane jedynie na rozprawie.

§ 4. 1. Rozprawa przed sądem dyscyplinarnym jest jawna dla radców prawnych i aplikantów radcowskich, chyba że zachodzą wymagane przepisami Kodeksu postę-

powania karnego przypadki uzasadniające wyłączenie jawności.

2. Przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości może być obecny na rozprawie także w przypadku wyłączenia jawności.

§ 5. 1. Nadzór nad działalnością okręgowego sądu dyscyplinarnego sprawuje przewodniczący Wyższego Sądu Dyscyplinarnego w sposób określony w regulaminie działalności tego sądu.

2. Nadzór nie może wkraczać w dziedzinę orzecznictwa.

§ 6. Minister Sprawiedliwości i osoby przez niego upoważnione mogą zasięgać informacji o przebiegu i wyniku postępowania dyscyplinarnego, jak również przeglądać akta sprawy, a po prawomocnym zakończeniu postępowania — żądać nadesłania akt.

§ 7. Obsługę kancelaryjną okręgowego sądu dyscyplinarnego i rzecznika dyscyplinarnego zapewnia rada okręgowej izby radców prawnych, a Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego — Krajowa Rada Radców Prawnych.

Rozdział 2

Skład, tryb powoływania i właściwość sądów dyscyplinarnych.

§ 8. Do orzekania w sprawach dyscyplinarnych powołane są następujące sądy:

- 1) okręgowy sąd dyscyplinarny, orzekający w pierwszej instancji w składzie trzyosobowym w sprawach dyscyplinarnych wniesionych przez rzecznika dyscy-

plinarnego przeciwko radcom prawnym i aplikantom radcowskim okręgowej izby radców prawnych oraz w drugiej instancji w sprawach odwołań od ostrzeżeń udzielonych przez dziekana rady okręgowej izby radców prawnych.

- 2) Wyższy Sąd Dyscyplinarny, orzekający w pierwszej instancji w składzie trzyosobowym w sprawach dyscyplinarnych członków Krajowej Rady Radców Prawnych i rad okręgowych izb radców prawnych oraz w drugiej instancji w sprawach odwołań od orzeczeń okręgowych sądów dyscyplinarnych, wydanych w pierwszej instancji, a także orzekający w drugiej instancji w składzie pięcioosobowym w sprawach odwołań od orzeczeń wydanych przez ten sąd w pierwszej instancji.
- 3) Sąd Najwyższy, orzekający w sprawach odwołań, o których mowa w art. 65 ust. 3 ustawy.

§ 9. 1. Członkowie okręgowego sądu dyscyplinarnego oraz Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wybierają spośród siebie przewodniczącego sądu i jego zastępców.

2. Przewodniczący sądu kieruje pracą sądu, a w szczególności:

- 1) zaznajamia się z każdą sprawą wpływającą do sądu i wyznacza terminy poszczególnych posiedzeń,
- 2) ustala składy kompletów orzekających oraz wyznacza przewodniczącego składu orzekającego,
- 3) zapewnia sprawny przebieg postępowania dyscyplinarnego.

3. W razie ponownego rozpatrywania sprawy, do składu kompletu orzekającego nie mogą być wyznaczani członkowie sądu, którzy poprzednio brali udział w sprawie.

§ 10. 1. Właściwy do rozpoznania sprawy jest okręgowy sąd dyscyplinarny okręgowej izby radców prawnych, której obwiniony jest członkiem w chwili wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

2. Jeżeli o przewinienie objęte jedną sprawą obwinionych jest dwóch lub więcej członków różnych okręgowych izb radców prawnych, właściwy jest okręgowy sąd dyscyplinarny, w którego okręgu popełniono przewinienie, a w razie gdy miejsca tego ustalić nie można — okręgowy sąd dyscyplinarny, w którego okręgu wszczęto najpierw postępowanie dyscyplinarne.

3. Spory o właściwość rozstrzyga Wyższy Sąd Dyscyplinarny.

§ 11. 1. Wyższy Sąd Dyscyplinarny może z inicjatywy okręgowego sądu dyscyplinarnego lub na wniosek stron przekazać sprawę do rozpoznania innemu okręgowemu sądowi dyscyplinarnemu, jeżeli tego wymaga dobro postępowania dyscyplinarnego.

2. W sprawach, o których mowa w ust. 1, oskarżycielem jest rzecznik dyscyplinarny okręgowej izby radców prawnych, której sąd dyscyplinarny rozpozna sprawę, chyba że oskarżenie objął Główny Rzecznik Dyscyplinarny.

Rozdział 3

Strony i obrońcy.

§ 12. Stronami w postępowaniu dyscyplinarnym są: oskarżyciel, obwiniony oraz pokrzywdzony.

§ 13. 1. Rzecznika dyscyplinarnego oraz Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępców wybiera się na okres kadencji sądu dyscyplinarnego.

2. W toku postępowania wyjaśniającego o wyłączeniu od udziału w sprawie rzecznika dyscyplinarnego lub zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego rozstrzyga Główny Rzecznik Dyscyplinarny, a o wyłączeniu Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego — Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych. W postępowaniu przed sądem dyscyplinarnym o wyłączeniu orzeka sąd, przed którym toczy się postępowanie.

3. W razie wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego lub zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, Główny Rzecznik Dyscyplinarny wyznacza innego oskarżyciela, a w razie wyłączenia Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego — Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych wyznacza oskarżyciela spośród jego zastępców.

§ 14. 1. Rzecznik dyscyplinarny jest związany zaleceniami rady okręgowej izby radców prawnych lub, z jej upoważnienia, prezydium rady okręgowej izby radców prawnych co do prowadzenia postępowania wyjaśniającego, postępowania przed sądem dyscyplinarnym i wnieszenia środków odwoławczych.

2. Rzecznik dyscyplinarny może odstąpić na rozprawie od wniosku o ukaranie jedynie wówczas, gdy wyjdą na jaw nowe okoliczności, zmieniające w sposób istotny faktyczny lub prawny stan sprawy.

§ 15. Rzecznik dyscyplinarny doręcza Ministrowi Sprawiedliwości odpisy postanowień o wszczęciu postępowania wyjaśniającego oraz informuje Ministra Sprawiedliwości o wniesieniu do sądu dyscyplinarnego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego lub o skierowaniu wniosku o ukaranie do dziekana rady okręgowej izby radców prawnych.

§ 16. 1. Obwinionym jest radca prawny lub aplikant radcowski, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne.

2. Radca prawny, którego sprawa dotyczy, może w toku postępowania wyjaśniającego przeglądać akta sprawy oraz zgłaszać wnioski dowodowe.

§ 17. 1. Obwiniony może ustanowić obrońcę spośród radców prawnych. Obrońcą nie może być członek sądu dyscyplinarnego, rzecznik dyscyplinarny ani jego zastępca.

2. Sąd dyscyplinarny na wniosek obwinionego lub z urzędu może wyznaczyć obwinionemu obrońcę z urzędu.

3. Radca prawny wyznaczony do pełnienia czynności obrońcy z urzędu może odmówić podjęcia się obrony tylko z ważnych powodów.

4. Obrońca jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym się dowie w toku wykonywania swoich czynności.

§ 18. 1. Pokrzywdzonym jest osoba fizyczna lub prawna, której dobro zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone działaniem radcy prawnego.

2. W toku postępowania dyscyplinarnego pokrzywdzony jest uprawniony w szczególności do:

- 1) zgłaszania wniosków dowodowych i brania udziału w dokonywanych czynnościach,
- 2) wniesienia odwołania od postanowień rzecznika dyscyplinarnego o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego i o umorzeniu postępowania wyjaśniającego,
- 3) wniesienia odwołania od orzeczenia sądu dyscyplinarnego, kończącego postępowanie.

3. Pokrzywdzony może ustanowić pełnomocnika.

4. W uzasadnionych przypadkach sąd dyscyplinarny wyznacza pełnomocnika spośród radców prawnych dla pokrzywdzonego, który nie jest w stanie osobiście dochodzić swoich praw.

Rozdział 4

Postępowanie wyjaśniające.

§ 19. 1. Postępowanie dyscyplinarne w stosunku do radców prawnych poprzedza postępowanie wyjaśniające; rzecznik dyscyplinarny obowiązany jest wszcząć z urzędu postępowanie wyjaśniające w razie powzięcia wiadomości o nienależytym wykonywaniu przez radcę prawnego obowiązków określonych w ustawie albo o dopuszczeniu się czynów sprzecznych ze ślubowaniem radcowskim lub zasadami etyki zawodowej.

2. Rzecznik dyscyplinarny jest również obowiązany wszcząć postępowanie wyjaśniające na polecenie rady okręgowej izby radców prawnych lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.

§ 20. 1. Jeżeli wiadomość o przewinieniu dyscyplinarnym, określonym w § 19 ust. 1, dotyczy adwokata i pozostaje w związku z wykonywaniem przez niego zawodu w obsłudze prawnej, do przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego właściwe są organy dyscyplinarne samorządu radcowskiego.

2. W razie powzięcia wiadomości o popełnieniu przewinienia przez radcę prawnego będącego żołnierzem w czynnej służbie wojskowej, rzecznik dyscyplinarny jest obowiązany powiadomić o tym niezwłocznie przełożonego tego żołnierza.

3. Rzecznik dyscyplinarny jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić prokuratora o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w sprawie przewinienia zawierającego znamiona przestępstwa ściganego z urzędu.

§ 21. 1. Jeżeli postępowanie wyjaśniające dotyczy członka organów samorządu radców prawnych, właściwa rada okręgowej izby radców prawnych lub rzecznik dyscyplinarny są obowiązani przekazać sprawę Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu.

2. Wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego Główny Rzecznik Dyscyplinarny składa do okręgowego sądu dyscyplinarnego innej okręgowej izby radców prawnych niż ta, której członkiem jest obwiniony, lub do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, jeżeli obwinionym jest członek Krajowej Rady Radców Prawnych lub rady okręgowej izby radców prawnych.

§ 22. 1. Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych ze względu na dobro postępowania, na wniosek właściwej miejscowo rady okręgowej izby radców prawnych, radcy prawnego, którego sprawa dotyczy, lub jego obrońcy albo z urzędu może przekazać prowadzenie postępowania wyjaśniającego rzecznikowi dyscyplinarnemu innej okręgowej izby radców prawnych.

2. Do rozpoznania spraw, o których mowa w ust. 1, właściwy jest okręgowy sąd dyscyplinarny okręgowej izby radców prawnych, której przekazano postępowanie.

§ 23. Jeżeli przeciwko radcy prawnemu toczy się postępowanie karne, wszczęcie postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu 7 dni od powzięcia wiadomości przez organy okręgowej izby radców prawnych o toczącym się postępowaniu karnym.

§ 24. 1. W toku postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscyplinarny przeprowadza wszelkie dowody konieczne do całkowitego wyjaśnienia sprawy.

2. Jeżeli okoliczności sprawy, a zwłaszcza wstępnie zebrany materiał dowodowy, nie dają podstaw do dalszego prowadzenia postępowania, rzecznik dyscyplinarny — po uzgodnieniu z radą okręgowej izby radców prawnych — wydaje postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręcza się radcy prawnemu, pokrzywdzonemu, właściwej radzie okręgowej izby radców prawnych oraz Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu. Na postanowienie to przysługuje stronom i Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu prawo wniesienia odwołania do okręgowego sądu dyscyplinarnego.

3. Jeżeli zebrany materiał dowodowy uprawdopodobnia okoliczności przytoczone w zawiadomieniu o przewinieniu, rzecznik dyscyplinarny jest obowiązany wydać postanowienie o wszczęciu postępowania wyjaśniającego i przedstawić radcy prawnemu zarzuty.

4. W toku postępowania wyjaśniającego należy umożliwić radcy prawnemu, którego sprawa dotyczy, złożenie wyjaśnień, a po zakończeniu tego postępowania — zapoznać z treścią zebranych dowodów i umożliwić złożenie dodatkowych wyjaśnień.

5. Jeżeli nie zachodzi potrzeba uzupełnienia postępowania wyjaśniającego, rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o jego zamknięciu i ogłasza je radcy prawnemu.

§ 25. W toku postępowania wyjaśniającego rzecznik dyscyplinarny może zwracać się o dokonanie poszczególnych czynności do rzeczników dyscyplinarnych innych okręgowych izb radców prawnych.

§ 26. 1. Postępowanie wyjaśniające powinno być ukończone w ciągu trzech miesięcy od dnia otrzymania uchwały rady okręgowej izby radców prawnych, polecenia Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego lub zawiadomienia o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego.

W szczególnie uzasadnionych wypadkach właściwa rada okręgowej izby radców prawnych może przedłużyć okres postępowania wyjaśniającego na dalszy czas oznaczony.

2. Rzecznik dyscyplinarny sporządza wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego i niezwłocznie kieruje go z aktami sprawy do sądu dyscyplinarnego, zawiadamiając o tym strony.

3. Rzecznik dyscyplinarny wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania wyjaśniającego, jeżeli zebrany materiał dowodowy nie daje podstaw do sporządzenia wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

4. Odpis postanowienia o umorzeniu postępowania wyjaśniającego wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom i radzie okręgowej izby radców prawnych, której członkiem jest radca prawny, oraz Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu, a także prezesowi sądu wojewódzkiego lub prokuratorowi wojewódzkiemu, jeżeli postępowanie toczyło się na skutek ich zawiadomienia. Od postanowienia tego przysługuje stronom i Głównemu Rzecznikowi Dyscyplinarnemu prawo wniesienia odwołania do okręgowego sądu dyscyplinarnego.

Rozdział 5

Postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji.

§ 27. Sąd dyscyplinarny wszczyna postępowanie po otrzymaniu wniosku uprawnionego rzecznika dyscyplinarnego.

§ 28. 1. Przewodniczący sądu dyscyplinarnego kieruje sprawą do rozpoznania na rozprawie i wydaje stosowne zarządzenia przygotowujące rozprawę, chyba że uzna za potrzebne uzupełnienie postępowania wyjaśniającego lub zachodzą okoliczności wyłączające ściganie; w takim wypadku kieruje sprawą na posiedzenie niejawne.

2. Na posiedzeniu niejawnym, które powinno odbyć się nie później niż w ciągu 7 dni od daty otrzymania wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, sąd dyscyplinarny wydaje postanowienie o:

- 1) umorzeniu postępowania dyscyplinarnego,
- 2) przekazaniu sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia postępowania wyjaśniającego albo
- 3) skierowaniu sprawy do rozpoznania na rozprawie.

§ 29. 1. Jeżeli wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego odpowiada warunkom formalnym, przewodniczący sądu dyscyplinarnego zarządza doręczenie obwinionemu odpisu wniosku.

2. Termin rozprawy powinien być tak wyznaczony, aby między dniem doręczenia obwinionemu lub jego obrońcy wezwania na rozprawę a dniem rozprawy upłynęło co najmniej 14 dni.

§ 30. 1. Na rozprawę wzywa się obwinionego, jego obrońcę i rzecznika dyscyplinarnego. O terminie rozprawy zawiadamia się pokrzywdzonego i jego pełnomocnika.

2. Przewodniczący sądu dyscyplinarnego zarządza dołączenie niezbędnych dokumentów lub akt, wezwanie na rozprawę świadków i biegłych oraz innych dowodów wskazanych we wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, a ponadto zgłoszonych przez strony przed rozpoczęciem rozprawy.

3. Udział rzecznika dyscyplinarnego w rozprawie jest obowiązkowy.

4. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego lub jego obrońcy na rozprawę nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy, chyba że sąd dyscyplinarny uzna ich obecność za konieczną.

§ 31. 1. Przewodniczący składu orzekającego sądu dyscyplinarnego kieruje rozprawą dyscyplinarną i czuwa nad jej prawidłowym przebiegiem.

2. Sąd dyscyplinarny jest obowiązany dążyć do wszechstronnego zbadania wszystkich istotnych okoliczności sprawy. W tym celu może dopuszczać z urzędu wszelkie dowody, nawet nie powołane przez strony, jeżeli uzna, że są potrzebne do uzupełnienia materiału.

§ 32. 1. Rozprawę dyscyplinarną rozpoczyna odczytanie przez rzecznika dyscyplinarnego wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, po czym następuje przesłuchanie obwinionego, a następnie w miarę potrzeby przesłuchuje się świadków i biegłych, bada dokumenty lub przeprowadza inne dowody.

2. W razie konieczności przesłuchania w charakterze świadka osoby mającej miejsce zamieszkania w znacznej odległości od siedziby sądu lub nie mogącej się stawić z powodu przeszkody zbyt trudnej do usunięcia, sąd dyscyplinarny może zwrócić się do właściwego miejscowo sądu dyscyplinarnego o przesłuchanie świadka w trybie pomocy prawnej lub zlecić jego przesłuchanie członkowi sądu wyznaczonemu ze swego składu. Strony mają prawo brać udział w tych czynnościach.

3. Jeżeli świadek lub biegły nie stawił się na rozprawę bez usprawiedliwienia albo bezpodstawnie odmawia zeznań, sąd dyscyplinarny może zwrócić się do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby wezwanej o przesłuchanie jej w charakterze świadka lub biegłego na okoliczności wskazane przez sąd dyscyplinarny. O terminie przesłuchania sąd rejonowy zawiadamia strony, a protokół przesłuchania przesyła sądowi dyscyplinarnemu.

4. Sąd dyscyplinarny może z ważnych powodów zarządzić przerwę w rozprawie.

5. Sąd dyscyplinarny odracza rozprawę w razie niestawiennictwa strony, której wezwanie nie zostało doręczone, lub usprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego.

§ 33. Po zakończeniu postępowania dowodowego przewodniczący składu orzekającego sądu dyscyplinarnego udziela głosu stronom, pełnomocnikowi i obrońcy, przy czym ostatni głos przysługuje obwinionemu.

§ 34. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący składu orzekającego sądu dyscyplinarnego i protokolant.

§ 35. 1. Po wysłuchaniu stron przewodniczący składu orzekającego zamyka rozprawę i sąd dyscyplinarny niezwłocznie przystępuje do narady.

2. Przebieg narady i głosowania jest tajny. Podczas narady i głosowania poza członkami składu orzekającego sądu dyscyplinarnego może być obecny jedynie protokolant.

§ 36. 1. Sąd dyscyplinarny orzeka na podstawie materiału dowodowego ujawnionego w toku rozprawy.

2. Sąd dyscyplinarny wymierza karę, biorąc pod uwagę stopień winy, szkodliwość społeczną czynu i jego skutki oraz zachowanie się obwinionego przed popełnieniem przewinienia i po jego popełnieniu.

§ 37. 1. W razie **jednoczesnego ukarania za kilka przewinień sąd dyscyplinarny wymierza kary za poszczególne przewinienia, a następnie wymierza jedną karę łączną za wszystkie czyny.**

2. Przy orzekaniu kary łącznej stosuje się następujące zasady:

- 1) w wypadku orzeczenia kar upomnienia i nagany z ostrzeżeniem wymierza się karę łączną nagany z ostrzeżeniem,
- 2) kara zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego nie podlega łączeniu z karami upomnienia i nagany z ostrzeżeniem,
- 3) przy orzeczonych za kilka przewinień karach rodzajowo różnych i kary pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego lub wydalenia z aplikacji wymierza się karę łączną pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, a w stosunku do aplikantów radcowskich — wydalenia z aplikacji.

3. Zasady przewidziane w ust. 2 stosuje się odpowiednio w razie wydania orzeczenia łącznego.

§ 38. 1. Niezwłocznie po głosowaniu sąd dyscyplinarny sporządza orzeczenie na piśmie. Po podpisaniu orzeczenia przez skład orzekający przewodniczący ogłasza je stronom, przytaczając ustnie najważniejsze motyw orzeczenia.

2. W sprawie szczególnie zawilej sąd dyscyplinarny może odroczyć wydanie orzeczenia na czas nie przekraczający 7 dni.

3. Sąd dyscyplinarny z urzędu uzasadnia orzeczenia i postanowienia, od których przysługuje odwołanie.

4. Uzasadnienie orzeczenia powinno być sporządzone na piśmie w terminie 14 dni od jego ogłoszenia, po czym odpis orzeczenia sądu dyscyplinarnego wraz z uzasadnieniem doręcza się stronom, a jeżeli ustanowiono obrońcę lub pełnomocnika strony — obrońcy lub pełnomocnikowi.

Rozdział 6

Postępowanie przed dziekanem rady okręgowej izby radców prawnych.

§ 39. 1. Jeżeli radca prawny dopuścił się przewinienia mniejszej wagi, dziekan rady okręgowej izby radców prawnych z własnej inicjatywy lub na wniosek rzecznika dyscyplinarnego może poprzestać na udzieleniu ostrzeżenia.

2. W postępowaniu przed dziekanem rady okręgowej izby radców prawnych nie prowadzi się postępowania wyjaśniającego. Przed udzieleniem ostrzeżenia dziekan umożliwi radcy prawnemu, którego sprawa dotyczy, złożenie wyjaśnień ustnie lub na piśmie.

3. Ostrzeżenie powinno być sporządzone na piśmie. Ostrzeżenie zawiera: oznaczenie rady okręgowej izby radców prawnych, której dziekan udzielił ostrzeżenia, datę, imię i nazwisko osoby, która dopuściła się przewinienia, określenie przewinienia, rozstrzygnięcie, zastosowane przepisy oraz uzasadnienie.

4. Odpis zawiadomienia o ostrzeżeniu udzielonym przez dziekana wraz z uzasadnieniem doręcza się radcy prawnemu oraz pokrzywdzonemu.

Rozdział 7

Postępowanie odwoławcze.

§ 40. 1. Od orzeczeń i postanowień kończących postępowanie w pierwszej instancji oraz w innych wypadkach przewidzianych w ustawie stronom przysługuje odwołanie.

2. Termin do wniesienia odwołania wynosi 14 dni i biegnie dla każdego uprawnionego od daty doręczenia mu odpisu orzeczenia lub postanowienia, a także zawiadomienia o ostrzeżeniu wraz z uzasadnieniem i pouczeniem o terminie i trybie wniesienia odwołania.

3. Odwołanie wraz z odpisami dla stron wnosi się do sądu lub do organu, który wydał zaskarżone orzeczenie. Sąd lub organ w ciągu 7 dni od daty wpływu przekazuje akta sprawy sądowi dyscyplinarnemu właściwemu do rozpoznania odwołania albo odmawia przyjęcia odwołania, jeżeli zostało wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalne z mocy ustawy.

4. Od postanowienia o odmowie przyjęcia odwołania przysługuje odwołanie.

§ 41. Sąd odwoławczy pozostawia odwołanie bez rozpoznania, jeżeli zachodzą okoliczności określone w § 40 ust. 3 albo jeżeli uzna, że przyjęcie odwołania nastąpiło na skutek niezasadnego przywrócenia terminu.

§ 42. Cofnięcie odwołania do czasu rozpoczęcia rozprawy w postępowaniu odwoławczym wiąże sąd dyscyplinarny. Odwołania wniesionego na korzyść obwinionego nie można bez jego zgody cofnąć.

§ 43. 1. Jeżeli odwołanie odpowiada warunkom formalnym, przewodniczący sądu odwoławczego zarządza doręczenie stronie przeciwnej odpisu odwołania wraz z uzasadnieniem i wydaje stosowne zarządzenia przygotowujące rozprawę.

2. Rozprawę rozpoczyna ustne sprawozdanie, w którym członek składu orzekającego — sprawozdawca przedstawia przebieg dotychczasowego postępowania, treść zaskarżonego orzeczenia, zarzuty i wnioski przytoczone w odwołaniu oraz dodatkowe wnioski dowodowe, zgłoszone w postępowaniu odwoławczym.

3. W razie potrzeby sąd dyscyplinarny drugiej instancji wydaje na rozprawie postanowienie o uzupełnieniu postępowania dowodowego.

§ 44. 1. Sąd dyscyplinarny drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach odwołania.

2. Niezależnie od granic odwołania sąd dyscyplinarny drugiej instancji bierze z urzędu pod rozwagę naruszenie prawa materialnego oraz istotne uchybienia procesowe, jeżeli mogły wpłynąć na treść orzeczenia.

3. Wydanie orzeczenia na niekorzyść obwinionego może nastąpić tylko wtedy, gdy wniesiono na jego niekorzyść odwołanie, i tylko w granicach odwołania.

4. Orzeczenie podlega zmianie na korzyść obwinionego lub uchyleniu niezależnie od granic odwołania, jeżeli jest ono oczywiście niesprawiedliwe.

§ 45. 1. Wyższy Sąd Dyscyplinarny po rozpoznaniu odwołania utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie, uchyła orzeczenie w całości lub części i wydaje orze-

czenie co do istoty sprawy albo przekazuje sprawę okręgowemu sądowi dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania.

2. Rozpoznając odwołanie od ostrzeżenia udzielonego przez dziekana rady okręgowej izby radców prawnych, okręgowy sąd dyscyplinarny może utrzymać w mocy ostrzeżenie, przekazać dziekanowi sprawę do ponownego rozpoznania, uniewinnić radcę prawnego, przeciwko któremu toczy się postępowanie, lub umorzyć postępowanie.

§ 46. 1. Orzeczenie sądu dyscyplinarnego drugiej instancji jest prawomocne z chwilą ogłoszenia.

2. Uzasadnienie orzeczenia sporządza się w każdym wypadku i w terminie 14 dni.

§ 47. W sprawach nie unormowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym w pierwszej instancji.

Rozdział 8

Wykonanie orzeczeń.

§ 48. 1. Prawomocne orzeczenia o ukaraniu radcy prawnego podlegają niezwłocznie wykonaniu.

2. Sąd dyscyplinarny najpóźniej w ciągu 14 dni od daty uprawomocnienia się orzeczenia przesyła jego odpis ze wzmianką o wykonalności organowi powołanemu do wykonania orzeczenia oraz do wiadomości Ministrowi Sprawiedliwości, Prokuratorowi Generalnemu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, prezesowi Państwowego Arbitrażu Gospodarczego i prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych.

3. Na żądanie organu uprawnionego do wniesienia rewizji nadzwyczajnej sąd dyscyplinarny przesyła do wglądu akta sprawy.

§ 49. 1. Wykonanie kary upomnienia i kary nagany z ostrzeżeniem należy do dziekana rady okręgowej izby radców prawnych.

2. Karę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego wykonuje rada okręgowej izby radców prawnych, ustalając na podstawie prawomocnego orzeczenia początek i koniec kary. O okresie kary i terminie jej zakończenia rada zawiadamia właściwych prezesów sądu wojewódzkiego i okręgowej komisji arbitrażowej oraz jednostki zatrudniające ukaranego.

3. Karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, a w stosunku do aplikantów radcowskich — wydalenia z aplikacji wykonuje prezes właściwej okręgowej komisji arbitrażowej po otrzymaniu od dziekana rady okręgowej izby radców prawnych odpisu prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego. O treści orzeczenia dyscyplinarnego dziekan zawiadamia prezesa sądu wojewódzkiego i jednostki zatrudniające ukaranego.

4. Odpis prawomocnego orzeczenia o ukaraniu wraz z informacją o jego wykonaniu dołącza się do akt osobowych ukaranego.

5. Dziekan rady okręgowej izby radców prawnych powiadamia z urzędu o treści prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego pokrzywdzonego, instytucję, która zawiadomiła o okolicznościach uzasadniających wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, oraz właściwą okręgową radę adwokacką.

§ 50. 1. Dziekan rady okręgowej izby radców prawnych, po upływie terminów określonych w art. 71 ust. 1 ustawy, z urzędu zarządza usunięcie wzmianki o orzeczeniu kary dyscyplinarnej oraz usunięcie z akt osobowych dokumentów dotyczących ukarania.

2. Przepis § 49 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 51. 1. Wykonanie ostrzeżenia udzielonego radcy prawnemu należy do dziekana rady okręgowej izby radców prawnych.

2. Odpis ostrzeżenia dołącza się do akt osobowych radcy prawnego.

3. Usunięcie wzmianki o ostrzeżeniu następuje z urzędu po upływie jednego roku.

Rozdział 9

Wznowienie postępowania.

§ 52. 1. W sprawie wznowienia postępowania dyscyplinarnego orzeka sąd dyscyplinarny, który wydał orzeczenie kończące postępowanie.

2. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego wnosi się nie później niż w ciągu trzech miesięcy od chwili powzięcia przez uprawnionego do wniosku wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie postępowania.

3. Od postanowienia o odmowie wznowienia postępowania przysługuje odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

§ 53. Wznowione postępowanie toczy się na zasadach ogólnych.

Rozdział 10

Koszty postępowania.

§ 54. 1. W razie wydania orzeczenia o ukaraniu sąd dyscyplinarny pierwszej instancji obciąża ukaranego zryczałtowanymi kosztami postępowania na rzecz okręgowej izby radców prawnych, której ukarany jest członkiem.

2. Zryczałtowane koszty postępowania wynoszą w razie ukarania:

- 1) karą upomnienia — 1 000 zł,
- 2) karą nagany z ostrzeżeniem — 2 000 zł,
- 3) karą zawieszenia prawa do wykonywania zawodu — 3 000 zł,
- 4) karą pozbawienia prawa do wykonywania zawodu lub wydalenia z aplikacji — 6 000 zł.

3. W postępowaniu odwoławczym Wyższy Sąd Dyscyplinarny obciąża ukaranego kosztami w wysokości 50% zryczałtowanych kosztów postępowania, określonych w ust. 2

4. W postępowaniu odwoławczym od ostrzeżenia obciąża się ukaranego zryczałtowanymi kosztami postępowania określonymi w ust. 2 pkt 1.

5. Jeżeli jednym orzeczeniem ukarano dwóch lub więcej obwinionych, zryczałtowane koszty postępowania ponosi każdy z nich z osobna.

6. Ściągnięcie zryczałtowanych kosztów postępowania należy do właściwej okręgowej izby radców prawnych.

§ 55. 1. Wydatki związane z prowadzeniem postępowania wyjaśniającego oraz postępowania dyscyplinarnego przed okręgowym sądem dyscyplinarnym pokrywa właściwa okręgowa izba radców prawnych, a wydatki związane z postępowaniem dyscyplinarnym przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym — Krajowa Rada Radców Prawnych.

2. Do wydatków związanych z postępowaniem należą w szczególności:

1) koszty doręczenia wezwań i innych pism,

2) należności świadków, biegłych i stron, ustalone według zasad obowiązujących w postępowaniu sądowym,

3) inne koszty, które uprawniony organ samorządu zaliczył do kosztów postępowania bezpośrednio związanych z rozpoznaniem sprawy.

§ 56. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: *L. Domeracki*